

Pismeni ispit iz Energetske elektrotehnike
11.04.2005.

Prezime i ime: _____

A BODOVI   B BODOVI   UKUPNO

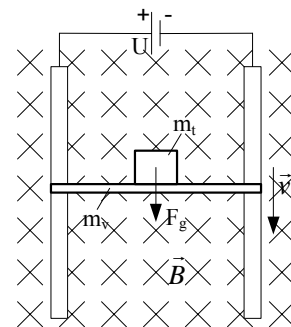
Matični broj : _____

--	--	--

A1. Ravni vodič duljine 0.5 m i mase 1 kg se nalazi na vertikalnim tračnicama prema slici. Na vodiču se nalazi teret mase 2 kg. Vodič i tračnice su smješteni u homogenom magnetskom polju indukcije 0.8 T. Ukupni otpor kruga iznosi $0.1 \, \Omega$ i pretpostavlja se konstantnim. Trenje je zanemareno.

- Koliki mora biti napon izvora U da bi se vodič spuštao brzinom 2 m/s?
- Koliku snagu daje izvor?
- Kolika se električna snaga pretvara u mehaničku snagu?
- Koliki su gubici u električnom krugu?

Napomena: Ubrzanje slobodnog pada iznosi $9.81 \, \text{m/s}^2$.

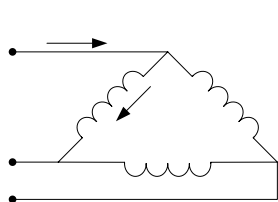

- $U = 6.558 \, \text{V}$
- $P_{\text{izvor}} = 482.5 \, \text{W}$
- $P_m = 58.86 \, \text{W}$
- $P_g = 541.3 \, \text{W}$

A2. Trofazni asinkroni kavezni motor 250 kW, $2p=2$, 6000 V, 50 Hz, $\cos\varphi=0.9$, korisnost $\eta=0.93$ ima statorski namot spojen u trokut. Struja kratkog spoja iznosi 180 A.

- Kolika struja teče svakim faznim namotom i u svakom dovodu do motora pri nazivnom opterećenju?
- Koliko bi iznosila struja kratkog spoja ako namot motora prespojimo u Y i priključimo na istu mrežu?

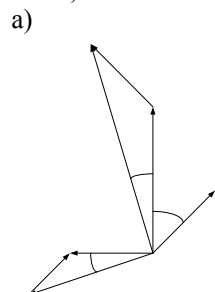
Preporuka: Skiciraj shemu spoja!

- $I_l = 28.74 \, \text{A}$
 $I_f = 16.6 \, \text{A}$
- $I_{kY} = 60 \, \text{A}$

A3. Trofazni sinkroni turbogenerator ima nazivne podatke: 10 MVA, 10 kV, 50 Hz, faktor snage 0.9. Pri nazivnom opterećenju generatora turbina na osovini daje snagu 9,3 MW.

- Skicirajte fazorsko-vektorski dijagram za nazivnu radnu točku.
- Koliko iznosi nazivna struja generatora?
- Kolika je korisnost (η) generatora pri nazivnom opterećenju?
- Koliko iznosi jalova snaga? Da li ju generator uzima ili daje u mrežu?

- $I_n = 577.4 \, \text{A}$
- $\eta = 0.9677$ ili 96.77%
- $Q = 4.36 \, \text{MVar}$

Generator daje jalovu snagu u mrežu.

A4. U jezgri energetskog transformatora izmjereni gubici histereze pri frekvenciji 50 Hz i naponu 400 V iznose 740 W, a vrtložnih struja 250 W. Koliko će iznositi ti gubici pri frekvenciji 60 Hz i naponu 400 V?

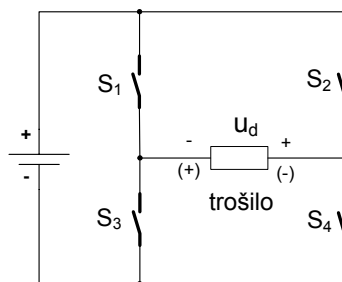
$$P_{h2} = 616.67 \, \text{W}$$

$$P_{v2} = 250 \, \text{W}$$

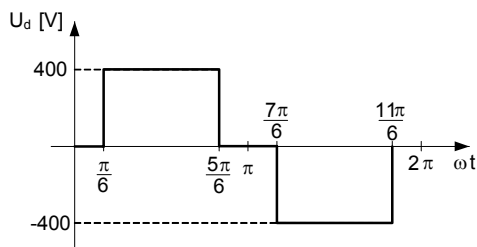
A5. Na slici je shema istosmjernog pretvarača u jednofaznom mosnom spoju. Napon istosmjernog izvora iznosi 400 V. Elektroničkim sklopkama S_1 do S_4 se upravlja na sljedeći način:

$0 \leq \omega t < \pi/6$: S_1, S_2 uključene; S_3, S_4 isključene,
 $\pi/6 \leq \omega t < 5\pi/6$: S_1, S_4 uključene; S_2, S_3 isključene,
 $5\pi/6 \leq \omega t < 7\pi/6$: S_3, S_4 uključene; S_1, S_2 isključene,
 $7\pi/6 \leq \omega t < 11\pi/6$: S_2, S_3 uključene; S_1, S_4 isključene,
 $11\pi/6 \leq \omega t < 2\pi$: S_1, S_2 uključene; S_3, S_4 isključene.

- a) Skicirajte valni oblik napona na trošilu,
 b) Izračunajte efektivnu vrijednost napona na trošilu.

a)

b) $U_{def} = 326.6 \text{ V}$

B1. Energija se dodaje cilindru s plinom i stap se pomiče tako da vrijednost $p \cdot V$ ostaje konstantna. Početni tlak je 200 kPa i početni volumen 2 m^3 .

Koliki rad izvrši plin nad stapom ukoliko je konačni tlak 100 kPa?

$W = 277 \text{ KJ}$

B2. Tlak u unutrašnjosti limenke ispunjene zrakom iznosi 350 kPa na temperaturi od 22°C . Limenka može puknuti kod razlike tlaka prema okolini od 1,30 MPa.

Koliko treba povećati specifičnu unutrašnju energiju zraka u limenci da limenka pukne, ako je tlak okoline 101 kPa i specifični toplinski kapacitet zraka 720 J/kgK ?

$\Delta u = 638 \text{ KJ/kg}$

B3. Proces u termoelektrani, promatran kao idealni Rankineov kružni proces, opisuju sljedeći parametri: stacionarno se u kotlu dovodi 2500 MW topline, na osovini turbine dobiva se 900 MW, maseni protok vode (pare) u procesu iznosi 2600 kg/s , tlak u kondenzatoru iznosi 5 kPa, uz termički stupanj iskoristivosti od 35%.

Odrediti tlak u kotlu. Računati s konstantnim specifičnim volumenom kondenzata (vode) što ga pojna pumpa vraća u kotao ($v = 0.001 \text{ m}^3/\text{kg}$).

$p_g = 9,62 \text{ MPa}$

B4. Odrediti ukupno očekivanu proizvodnju el. energije za godinu dana rada protočne hidroelektrane: visina brane 20 m, ukupni stupanj djelovanja 85% i instalirani protok (10% veći od prosječnoga) $196 \text{ m}^3/\text{s}$. Vjerojatnosna krivulja protoka ima oblik

$Q(t) = 300 + (50 - Q_{sr}) \cdot t/6 \text{ [m}^3/\text{s]}$, (t u mjesecima), a za neto visinu uzeti prosječnu vrijednost od 16 m.

$W = 179 \text{ GWh}$

B5. Prema aproksimativnim podacima dnevnog opterećenja (od $22 \div 6 \text{ h} - 800 \text{ MW}$,

od $6 \div 13 \text{ h} - 1400 \text{ MW}$, od $13 \div 17 - 1200 \text{ MW}$ i od $17 \div 22 - 2000 \text{ MW}$) treba odrediti: promjenjivu i ukupno dnevno potrošenu energiju, te faktor opterećenja.

Potrebno je i nacrtati dnevnu krivulju trajanja opterećenja.

$W_v = 11,8 \text{ GWh}$

$W_d = 31,0 \text{ GWh}$

$m_d = 0,65$

